

Staszica Stanisława

Dzielnice: Wola

Osiedla: Młynów

Atrybuty: Nazwy własne Nazwy osobowe Imiona i nazwiska

Rok utworzenia nazwy: 1921

Opis

Stanisław Wawrzyniec Staszic (1755-1826) - działacz oświeceniowy, publicysta, filozof, geolog, geograf, pisarz. Urodził się w Pile, kształcił w Poznaniu, po uzyskaniu święceń kapłańskich w 1778 roku został duchownym. Następnie wyjechał do Francji oraz Niemczech, gdzie kontynuował naukę z zakresu fizyki i przyrody a po powrocie do kraju miał być - w latach 1788-91 - proboszczem w Turobinie niedaleko Biłgoraju. Już wówczas był zwolennikiem Stronnictwa Patriotycznego i opowiadał się za reformami państwa. Z czasem zaprzestał pełnienia posługi duszpasterskiej, nie nosił też sutanny. Rozpoczął za to badania przyrodniczo-geologiczne, które objęły swoim zasięgiem cały kraj. Ich efektem było odkrycie a następnie eksploatacja bogatych pokładów węgla w okolicach Dąbrowy Górniczej. W 1801 roku zamieszkał w Warszawie, wykupując wcześniej teren po dwóch spalonych kamienicach przy placu Kanonia i ujednolicając go pod nową zabudowę. Tu włączył się w nurt życia naukowego, obejmując siedem lat później prezesurę Towarzystwa Przyjaciół Nauk, na potrzeby którego przeznaczył świeżo własny budynek a także bogaty księgozbiór, stanowiący załączek znakomitej biblioteki (w 1824 roku ufundował dla niego pałac przy dzisiejszym Nowym Świecie 72). Dzięki niemu w stolicy znajduje się pomnik Mikołaja Kopernika oraz obelisk budowniczych szosy brzeskiej z 1823 roku (róg ul. Podskarbińskiej i Grochowskiej), zorganizował również działającą w latach 1825-31 Szkołę Politechniczną. Aktywnie działał na rzecz poprawy położenia chłopów, stając się prekursorem spółdzielczości w Polsce (już w 1812 roku w Jarosławcu niedaleko Uchania założył Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie). Był współorganizatorem Uniwersytetu Warszawskiego, w latach 1807-12 należał do Izby Edukacyjnej, potem zaś do Komisji Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W czasach Królestwa Polskiego zasiadał w Radzie Stanu. W swym dorobku miał kilkanaście publikacji, m.in. "Przestrogi dla Polski", "O ziemioródtwie gór dawnej Sarmacji, potem Polski", "O ziemioródtwie Karpatów i innych gór i równin Polski", "Myśli o równowadze politycznej Europy". Zmarł w Warszawie w dawnym pałacu Wielopolskich.

Spoczywa:

Grób przy kościele Kamedułów ul. Dewajtis 3.

Upamiętnienia:

ul. Kanonia 8 - tablica z piaskowca na frontowej ścianie kamienicy (odsłonięcie - 30 V 1908, zniszczona podczas wojny, odrestaurowana w latach 50-tych XX w.).

ul. Senatorska 13\15 - głaz na skwerze przed Pałacem Prymasowskim (odsłonięcie - rok 1976).

Do 1954.05.20 był patronem dzisiejszych ulic: Melioracyjnej oraz Poprawnej a do 1960.05.05 ul. Fanfarowej.

Ciekawostki

Powstała jako Nowo-Wolska. Przed wojną była to ulica pralni: na jednej krótkiej ulicy prosperowały Grodecki, Nerc, Sawan, Skarżyńska, Helena i Czesław.

Stan obecny:

Nr 5: Kamienica.

Nr 6: Kamienica Sruła Federmana. Powstała w 1903 za pieniądze Łai Płockiej, jego żony.

Bloki osiedla Młynów. Powstały w 1948-66 wg proj. Michała Przerwy-Tetmajera, Haliny i Tadeusza Kowalskich i Zbigniewa Waclawka.

Data nadania nazwy: 1921.07.05
